"نتىماقتاسىپ سەلبەسۇدەن كۇش - قۇۋات الۇ"

(باسى 1 - بەتتە)

بۇل رەتكى ورتا ازيا ساپارىندا، مەيلى مەملەكەت دەستەرى ساپارى كەزىندە بولسىن، الدە، كوپ جاقتى ئاماجلىس ورىندارىندا بولسىن، كوپتەگەن مەملەكەتتىڭ باشسىلارى ئتوراعا شي جينپىڭگە جاقا جۇڭگو قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قۇتتىقتايتىندىقتارىن، جۇڭگونىڭ رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۋ جەتىستىكتەرىنە سۇيىنەتىندىكتەرىن ئبىلدىردى.

ـــ ەكى ورەدەن دوستىققا كۆا بولىپ، بولاشاققا ئۇمىت سىيلادى.

قىرعىزدىڭ ۇلت باتىرى ماناستىڭ اتىمەن اتالعان "ماناس" ورەدەنىي قىرعىزستان مەملەكەتىنىڭ ەڭ جوعارى سيلىعى. جيەنبەكوۋ زۇڭتۇڭ "ماناس" ئبىرىنشى دارەجەلى ورەدەنىن ئتوراعا شي جينپىڭنىڭ كەۋدەسىنە تاقتى: "ئتوراعا شي جينپىڭنىڭ قىرعىزستان مەن جۇڭگونىڭ جان - جاقتى ستراتەگيالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىنىڭ داموئن بلگەرىلەتۇ ئۇشىن قوسقان ايرىقشا ۇلەسىنە العىس ايتامىن، وسى رەتكى ساپارىڭىزدىڭ قىرعىزستان مەن جۇڭگونىڭ قارىم - قاتىناسىنىڭ تىڭ پاراعىن اشاتىندىعىنا سەنەمىن".

ئتوراعا شي جينپىڭ بىلاي دەپ جاۋاپ بەردى: "جيەنبەكوۋ زۇڭتۇڭنىڭ ماعان 'ماناس' ئبىرىنشى دارەجەلى ورەدەنىن ۇسىنۋى قىرعىزستان حالقىنىڭ جۇڭگو حالقىنا دەگەن تەرەڭ دوستىق سۇيىسپەنشىلىگىن تولىق ايگىلەدى، مەن مۇنى توتەنشە قاستەرلەيمىن".

"ئتاج ورەدەنى" تاجىكستان مەملەكەتىنىڭ ەڭ جوعارى ورەدەنى. راحمون زۇڭتۇڭ ئتوراعا شي جينپىڭگە ورەدەن تاققان كەزدە، زالدا وتىرعان قۇرمەتتى قوناقتار ريتىمدى تۇردە قىزۋ قول شاپالاق سوقتى.

راحمون زۇڭتۇڭ ئتوراعا شي جينپىڭنىڭ تاجىكستان - جۇڭگو قارىم - قاتىناسىنىڭ داموئنا قوسقان بەلسەندى ۇلەسىن ايرىقشا القاپ، ئتوراعا شي جينپىڭمەن بىرگە ەكى جاقتى قارىم - قاتىناستى اناعۇرلىم زور داموعا جەتەكتەۋدى قالايتىندىعىن ئبىلدىردى.

ـــ ەكى مالىمدەمە دوستىقتى نىعايتىپ، تىڭ تاراۋ جازدى.

ساپار كەزىندە، ئتوراعا شي جينپىڭ جيەنبەكوۋ زۇڭتۇڭمەن، راحمون زۇڭتۇڭمەن جەكە - جەكە جۇڭگو - قىرعىزستان، جۇڭگو - تاجىكستان جان - جاقتى ستراتەگيالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن اناعۇرلىم تەرەڭدەتۇ جونىندەگى بىرلەسكەن مالىمدەمەگە قول قويدى.

جاقا جوبا، جاقا ورنالاستىرۇ جۇڭگو - قىرعىزستان، جۇڭگو - تاجىكستان جان - جاقتى ستراتەگيالىق سەرىكتەستىك قارىم - قاتىناسىن تاعى دا تىڭ ساتىعا كوتەردى.

■ حالقىنىڭ باقتى ۇشىن، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇ

الپ تيانشان تاۋى سىلەمىندە، ايبىندى پامير ۇستىرتىندە تاۋ - سۋى تۇتاسقان جۇڭگو مەن ورتا ازيانىڭ دوستىعى ۇزاقتان جالعاسىپ كەلەدى. بايىرعى جىبەك جولىنداعى كەرۋەن قوتىراۋىنىڭ سىڭعىرى، قيان سىبىزعىسىنىڭ مامىرلاعان ۇنى، زەڭگىر كوكتە سامعاعان قىران بۇركىت جۇڭگو مەن ورتا ازيانىڭ بىرىندە جوعىن ئبىرى بەرگەن، ئوزارا ۇيرەنىپ، ئبىر - بىرىنەن ۇلگى العان تامىرى تەرەڭ تاريحىنا كۆا بولدى.

ساپار قارساڭىندا، ئتوراعا شي جينپىڭ جەرگىلىكتى اقپارات قۇرالدارىندا اۆتورلى ماقالا جاريالاپ، جۇڭگو مەن قىرعىزستانىنىڭ، جۇڭگو مەن تاجىكستانىنىڭ جىبەك جولى حيكايالارىن كوسىلە اڭگىمەلەدى.

"ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" ورتاق تاريحي ەستەلىكتەردى جالعادى، ونان دا ماڭىزدىسى داموئدىڭ ورتاق تىلەگىن ۇيىستىردى.

ورتا ازيا وتكەن عاسىردىڭ 90 - جىلدارىنان بەرى وسىزاماندانۇ جولىندا نزدەنىس جاساپ، العا باسىپ كەلەدى. "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇ باستاماسى ورتا ازيا ەلدەرىنە ونەركاسىپتەنۇ ئۇردىسىن تەزدەتۇدىڭ جاقا قوزعاۋشى كۇشىن، جاقا ئۇمتىن كورسەتتى.

قىرعىزستان "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇعا ەڭ ەرتە قولداۋ كورسەتكەن جانە ات سالىسقان مەملەكەتتەردىڭ ئبىرى، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" باستاماسىن قىرعىزستان جاقتىڭ «2018 ـــ 2040 - جىل مەملەكەتتى دامىتۇ ستراتەگياسى» مەن ۇشتاستىرۇدىڭ كومەسكى كۇشى زور.

جيەنبەكوۋ زۇڭتۇڭ بۇكپەسىز بىلاي دەدى: "قىرعىزستان جۇڭگو جاقپەن 'ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول' دى بىرگە قۇرۇ ايالىنداعى ئار سالادا ئوزارا پايدالى سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۇدى، جۇڭگو ەكونوميكاسىنىڭ جەدەل داموۋ ۇردىسىنە بىلەسپ، ەكى جاقتى قارىم - قاتىناستىڭ قارىشتاپ داموۋىن بلگەرىلەتۇدى قالايدى". ول تاعى ئتوراعا شي جينپىڭگە ناقتى ۇسىنىس قويىپ، ەكى ەلدىڭ جوعارى دارەجەلى بىرلەسكەن قىزمەت گرۇپپاسىن قۇرىپ، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" نىسانداردىڭ ۇشتاسترۇعا جانە تياناقتاندىرۇعا جاۋاپتى ەتۇدى ئۇمىت ەتتى.

تاجىكستان ئبىرىنشى بولىپ جۇڭگومەن جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىن بىرگە قۇرۇ تۇسىنىستىك ەسكەرتپە حاتىنا قول قويعان مەملەكەت، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇ باستاماسى تاجىكستانىنىڭ "2030 - جىلدان بۇرىنعى مەملەكەتتى دامىتۇ ستراتەگياسى" مەن ايرىقشا قابىسادى.

راحمون زۇڭتۇڭ جۇڭگو جاقتىڭ ۇزاق ۇاقىتتان بەرگى قولداۋى مەن كومەگىنە العىس ايتاتىندىعىن، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" ايىسندا ەكى جاقتىڭ ەنەرگيا، مۇناي حيميا، سۋ ەلەكتر، نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسى سياقتى سالالاردا ئتۇيىندى نىسان سەلبەستىكتىڭ كۇشەيتىپ، تاجىكستانىنىڭ ونەركاسىپتەنۇ نىساناسىنىڭ جۇزەگە اسۇنا دەم بەرۇدى قالايتىندىعىن ئبىلدىردى.

"ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇ جۇڭگو مەن قىرعىزستان، جۇڭگو مەن تاجىكستان سەلبەستىگىنىڭ ارقاۋىنا اينالدى.

داتقا - كەمەن كەرنەۋ وزگەرتۇ، ەلەكتر جەتكىزۇ ينجەنەريالىق، وش قالالىق شىياحانا، جۇڭگو - قىرعىزستان - وزبەكستان تاس جولى، يوۋون - ۋاحدات تەمىر جول كوپىرى - تۇنەلى، دۇشانبە جلۇ ەلەكتر ستانسياسى... بىرىنەن سوڭ ئبىرى جالعاسقان نىشاندىق نىساندار قىرعىزستان مەن تاجىكستان ەكى ەلدىڭ داموۋى، ورىكەندەۋى ئۇشىن جاقا وراي ازىرلەپ، جەرگىلىكتى حالقتىڭ تۇرمىسىنا تىڭ قۇت - نىرىس اكەلدى.

"ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇدىڭ اسەم جوباسىن سالعان ئتوراعا شي جينپىڭ جەلى بويىندا ەلدەردىڭ تابىس سەزىمىنە باستان - اياق ئمان بەرىپ كەلەدى.

ساپار كەزىندەگى ئبىر ەرەكشە نىسان، ئبىر ەرەكشە سالت ۇمىتىلماستاي ەستە قالدى.

بىشكەكتەگى الا - ارچا مەملەكەتتىك قوناق سارايى ئماجلىس ورتالعىنىڭ 1 - قاباتىندا قول قويۋ زالىندا، ئتوراعا شي جينپىڭ جيەنبەكوۋ زۇڭتۇڭمەن بىرگە ەكونوميكا - ساۋدا، قارجى قوسۋ، تەكسەرۋ - كارەنتينەدەۋ، اۋىل شارۋاشىلىعى سياقتى سالالاردا كوپتەگەن ەكى جاقتى سەلبەستىك حۇجاتتارىن اۋىستىرۇعا كۆا بولدى.

"جۇڭگودا 'سۋ ىشكەندە قاينارىن ويلا' دەگەن اتالى ئسوز بار، جۇڭگونىڭ قىرعىزستانعا جاساعان قامباتتى كومەگىن ماڭگى ۇمىتپايمىز". تىلشىلەرمەن بىرگە كەزدەسكەندە، جيەنبەكوۋ زۇڭتۇڭ قىرعىزستانىنىڭ تازا اۋىز سۋىمەن قامتاماسىز ەتۋ نىسانىن ەرەكشە تىلگە الىپ، جۇڭگو حالقىنىڭ تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىگى مەن ريازىز دوستىعىنا شىن جۇرەكتەن العىس ايتتى.

ئتوراعا شي جينپىڭ جۇڭگو جاقتىڭ قىرعىزستانىنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموۋىن ۇزدىكسىز قولداپ، قىرعىزستان جاقپەن بىرگە اۋىز سۋ، جول، شىياحانا سياقتى، ئتىپتى كوپ حالىق تۇرمىسى نىساندارىن اتقاراتىندىعىن ئبىلدىردى.

6 - ايدىڭ 15 - كۇنى كەشقۇرىم، ئتوراعا شي جينپىڭ مەن راحمون زۇڭتۇڭ جۇڭگو جاقتىڭ تاجىكستانىنىڭ پارلامەنت عيماراتىن، ۇكىمەتتىڭ قىزمەت عيماراتىن كومەكتەسىپ سالىپ بەرۇ نىسانىنىڭ مودەلىن اشۋ سالتىنا بىرگە قاتىناستى.

قۇم نۇسقانىڭ بەتىنە جابىلعان قىزىل تورعىن باياۋ اشىلىپ، ەكى قۇرىلىستىڭ مودەلى كورىندى. الاڭدا قىزۋ قول شاپالاق ۇنى كوتەرىلدى.

شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى بىشكەك باسشىلار ئماجلىسى مەن ازيا ئوزارا ىقپالداستىق جانە سەنىم شارالارى ئماجلىسىنىڭ دۇشانبە باسشىلار ئماجلىسى كەزىندە، ئتوراعا شي جينپىڭ ئبىرتالاي شەتەلدىك باسشىلارمەن كەزدەستى، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" قۇرىلىسىن بىلگەرىلەتۇ مۇندىعى ماڭىزدى كەڭەستىك تاقىرىپ بولدى.

جۇڭگو، رەسەي، موڭعۇليا مەملەكەت باسشىلارىنىڭ 5 - رەتكى ئدىدارلاسۋىندا "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" اۋەلگىدەي ئتۇيىندى تاقىرىپ بولدى. پۇتين زۇڭتۇڭ رەسەي جاقتىڭ ەۋروپا - ازيا ەكونوميكالىق وداعىنىڭ "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" باستاماسىمەن، سوندداي - اق موڭعۇليانىڭ "ساحارا جولى" جوباسىمەن ۇشتاسۋ سەلبەستىگىن كۇشەيتۇدى قالايتىندىعىن ئبىلدىردى. باتتۇلعى زۇڭتۇڭ موڭعۇليا جاقتىڭ «جۇڭگو، رەسەي، موڭعۇليا ۇش جاقتىڭ سەلبەستىگىن دامىتۇدىڭ ورتا مەزگىلدىك جول كارتاسى» جانە جۇڭگو، موڭعۇليا، رەسەي ەكونوميكالىق ئدالىز قۇرىلىسى ايىسندا 3 جاقتىڭ سەلبەستىگىن بلگەرىلەتۇگە كۇش سالاتىندىعىن ايتتى.

بىرنەشە كۇننىڭ الدىندا، توقايەۋ قازاقستانىنىڭ زۇڭتۇڭى بولىپ سايلانعاندا، ئتوراعا شي جينپىڭ دەرەۋ تەلەگراممامەن جولداپ قۇتتىقتادى. ەكى باسشى بىشكەكتە كەزدەسىپ، ۋادەلەسىپ العاندداي، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ "نۇرلى جول" جاقا ەكونوميكالىق ساياساتىمەن ۇشتاسۋىن تەرەڭدەتۇ تاقىرىبىن تىلگە الدى. وسىنىڭ الدىندا «رەسەي گازەتى»نە بەرگەن ارناۋلى سۇحباتىندا توقايەۋ زۇڭتۇڭ "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇ باستاماسىنىڭ قازاقستان جاق ئۇشىن ەرەكشە ماڭىزعا يە ەكەنىن ايقىن ئبىلدىردى.

ئتوراعا شي جينپىڭ پاكىستانىنىڭ زۇڭلىي يمران حانمەن وتكەن 8 ايدان بەرى 3 - رەت كەزدەستى. يمران حان زۇڭلى پاكىستان جاقتىڭ پاكىستان - جۇڭگو ەكونوميكالىق ئدالىز قۇرىلىسىن تاباندىلىقپەن بلگەرىلەتپ، ۇتىمدى شارا قولدانىپ حاۋىپسىزدىك جاقتان قامتاماسىز ەتەتىندىكتەرىن ئبىلدىردى.

2015 - جىلى بەلورۇسسيادا ساپارىندا، ئتوراعا شي جينپىڭ لۇكاشەنكو زۇڭتۇڭنىڭ سەرىك بولۇمەن جۇڭگو - بەلورۇسسيا ونەركاسىپ باقشاسىن تەكسەردى. وسدان كەيىنگى ئار جولعى كەزدەسۋدە ەكى ەلدىڭ مەملەكەت باسشىلارى ونەركاسىپ باقشاسى قۇرىلىسى جونىندە پىكىر اۋىستىرىپ وتىردى. بۇل جولى لۇكاشەنكو بەلورۇسسيا جاقتىڭ "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇدى بەلسەنە قولدايتىندىعىن، جۇڭگو جاقپەن بىرگە بەلورۇسسيا - جۇڭگو ونەركاسىپ باقشاسىن ويداعداي قۇرۇدى قالايتىندىعىن تاعى دا ئبىلدىردى.

"ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" باستاماسى تۇركيا ۇشىن اسا ماڭىزدى، تۇركيا جاق بىرگە قۇرۇ سەلبەستىگىنە بەلسەنە قاتىناسۋدى قالايدى". تۇركيانىڭ زۇڭتۇڭى ەردوعان ئتوراعا شي جينپىڭگە وسىنى ايتتى.

6 جىلدىڭ الدىندا، ئدال ورتا ازياداعى ساپارى كەزىندە، ئتوراعا شي جينپىڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىن بىرگە قۇرۇ وين العا قويدى. 6 جىلدان بەرى، "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جول" دى بىرگە قۇرۇ باستاماسىنا ۇن قوسۋشىلار كوبەيىپ، دوستار شەڭبەرى بارعان سايىن كەڭەيە ئتۇستى. جاقا داۋىرگە قادام تاستاعان بايىرعى جىبەك جولى جالىندى ومىرشەڭ كۇشىن بارعان سايىن قاۋلاتا ئتۇستى.

■ دۇنيە ئجۇزىنىڭ تىنىشتىعى ۇشىن: ورايدى بىرگە قارسى الۇ، سىن - سايىسقا بىرگە توتەپ بەرۇ

كورشىلەس قونىستانعان، ەتەنە بولعان، تۇرلىشە ورىكەنيەتتەر، تۇرلىشە مەملەكەتتەر مەن ۇلتتار قايتكەندە قول ۇستاسا وتىرىپ بەيىتشىلىك، ورنىقتىلىق، داموۋ، گۇلدەنۇ جولىن اشا الادى؟

ئتوراعا شي جينپىڭنىڭ ورتا ازياداعى وسى جولعى ساپارى ئدال كورشى ەلدەر تاتۇلعىنىڭ، وڭىرلىك سەلبەستىكتىڭ ونەگە ساپارى.

جۇڭگو - قىرعىزستان قارىم - قاتىناسىنا ايالداعاندا، ئتوراعا شي جينپىڭ حالقارالىق قوعامدا ئوزارا قۇرمەت ەتۋ، تەڭ تۇرعىدا سەلبەسۋ، ئوزارا پايدا جەتكىزىپ تەڭ يگىلىككە كەنەلۇدەي جاڭاشا مەملەكەتتەر قارىم - قاتىناسىنىڭ ۇلگىسىن ورناتاقاندىعىن ايتتى.

جۇڭگو - تاجىكستان قارىم - قاتىناسى جوننىندە ئتوراعا شي جينپىڭ حالقارالىق قوعامدا تۇرلىشە ئتۇزىم، تۇرلىشە ورىكەنيەت، تۇرلىشە كولەمدەگى مەملەكەتتەردىڭ دوستىق سەلبەستىگىنىڭ ونەگەسىن ورناتاقاندىعىن اتاپ كورسەتتى.

شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى، ازيا ئوزارا ىقپالداستىق جانە سەنىم شارالارى ئماجلىسى سىندى ەكى ۇلكەن ۇيىمنىڭ ەكى كەلەلى باسشىلار ئماجلىسى بىركەس - تىركەس وتكىزىلدى، ەكەۋى دە ونەگەلىك ماڭىزعا يە.

بۇگىنگى تاڭداعى دۇنيە جۇزىندە قورعامپازدىق، سىڭار جاقتىلىق ۇزدىكسىز بوي كورسەتپ، قىرعي قاباقتىق سوعىس پىعىلى كوتەرىلدى، "ورىكەنيەتتەر قاقتىعىسى ئپاتۋاسى" تۇنباسى قايتا قالقىپ شىعىپ، ئار ئتۇرلى زورەكەرلىك ارەكەتتەرى قازىرگى حالقارالىق جۇيە مەن حالقارالىق قارىم - قاتىناس ولشەمنە اۋىر سوققى بەردى... ئوڭىر جاعدايىنداعى تۇراقسىز فاكتورلار كۇرت كوبەيدى. قاندداي تالعام جاساۋ كەرەك، قالاي ىستەۋ كەرەك؟

6 - ايدىڭ 14 - كۇنى الا - ارچا مەملەكەتتىك قوناق سارايى ئماجلىس ورتالعىنىڭ 1 - قاباتىنداعى ۇلكەن كەڭەس زالىندا، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمنا مۇشە ەلدەر مەن باقلاۋشى ەلدەردىڭ باسشىلارى، سوندداي - اق قاتىستى حالقارالىق جانە وڭىرلىك ۇيىمداردىڭ ۋاكىلدەرى ۇستەلدى قورالاي وتىردى. ئتوراعا شي جينپىڭ «زەيىن - زەردەنى، كۇش - قۇاتتى ۇيىستىرىپ، ناقتى ىستەپ، شىن پەيىلمەن ارەكەتتەنىپ، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ كورىكەم بولاشاعىن بىرگە اشايىق» دەگەن تاقىرىپتا ماڭىزدى ئسوز سويلەدى ـــ

"شاڭحاي رۋحى" نان اقىل - پاراسات تاۋىپ، نتىماقتاسىپ سەلبەسۇدەن كۇش - قۇات الىپ، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ، ئوزارا سەنىمدىلىكتىڭ، بەينەتتى دە، زەينەتتى دە بىرگە كورۇدىڭ، ئوزارا پايدا جەتكىزىپ تەڭ يگىلىككە كەنەلۇدىڭ، سىيسىمدى بولۇدىڭ، ئبىر - بىرىنەن ونەگە الۇدىڭ ۇلگىسى ەتىپ تۇلعالاپ شىعىپ، اناعۇرلىم تەعىز شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قول ۇستاسا قۇرۇ كەرەك.

ئتوراعا شي جينپىڭنىڭ ئسوزى ماجلىسكە قاتىناسقان جاقتاردىڭ بەلسەندى اڭسىنا يە بولدى.

ماجلىستەن كەيىن، ئتوراعا شي جينپىڭ شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنداعى باسقا مۇشە ەلدەردىڭ باسشىلارىمەن بىرگە «بىشكەك جارناماسى»نا، سوندداي - اق ينفورماتسيا، حابارلاسۋ تەحنيكاسى، ەسىرتكىگە تيىم سالۇ، جەرگىلىكتى ورىندار سەلبەستىگى سياقتىلارعا قاتىستى 13 سەلبەستىك حۇجاتنا قول قويدى. "ئوزارا قۇرمەت ەتەتىن، ئادىل، تۇراشىل، سەلبەسپە تەڭ يگىلىككە كەنەلەتىن جاقاشا حالقارالىق قارىم - قاتىناستى قۇرۇدى بلگەرىلەتپ، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۇدىڭ ورتاق ۇستانىمىن قالىپتاستىرايىق"، جۇڭگونىڭ وسى دارىپتەمەسى باسشىلار ئماجلىسىنىڭ جارناماسىنا جازىلدى.

ئبىر كۇننەن كەيىن، دۇشانبەدەگى جاستار كولىنىڭ جاعاسىنداعى ناۋرىز سارايىندا ازيا ئوزارا ىقپالداستىق جانە سەنىم شارالارى ئماجلىسىنىڭ 5 - رەتكى باسشىلار ئماجلىسى اشىلدى.

ناۋرىز سارايىنىڭ قوناقتاردى قارسى الۇ زالىندا، راحمون زۇڭتۇڭ ئار ەلدىڭ باسشىلارىن قارسى الدى. شي جينپىڭ ۇزىن قىزىل كىلەمنىڭ ۇستىمەن ئجۇرىپ زالعا كىردى. ەكى باسشى ئبىر - ئبىرىنىڭ قولىن قاتتى قىسىپ تاس سۇرەتتەر زالىنا قاتارلاسا كىردى. ئار ەلدىڭ باسشىلارى توپتىق سۇرەتكە ئتۇسىپ، ازيا ئوزارا ىقپالداستىق جانە سەنىم شارالارى ئماجلىسىنىڭ داموۋ تاريحىنداعى ماڭىزدى ساتتەن ەستەلىك قالدىردى.

ناۋرىز سارايىنىڭ التىن ئتۇستى زالىندا، الۋان گۇلدەر جايقالىپ، ازيا ئوزارا ىقپالداستىق جانە سەنىم شارالارى ئماجلىسىنىڭ ۇلكەن شاڭىراعىنداعىلار ئبىر جەردە باس قوستى. ئتوراعا شي جينپىڭ سىرت جاقتىڭ باسشىلارىنىڭ اراسىندا ئبىرىنشى بولىپ ئسوز الىپ، ازيا تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن تۇلعالاۋدى بلگەرىلەتۇ، ازيانىڭ حاۋىپسىزدىگى مەن داموۋىنىڭ جاقا جاعداينى قول ۇستاسا اشۋ جوننىندە 5 ئتۇرلى دارىپتەمەنى العا قويدى:

ـــ ئوزارا قۇرمەت ەتەتىن، ئوزارا سەنەتىن ازيا قۇرۇ ئبىزدىڭ ورتاق ئۇمىتىمىز؛

ـــ حاۋىپسىز، ورنىقتى ازيا قۇرۇ ئبىزدىڭ ورتاق نىسانامىز؛

ـــ دامىعان، گۇلدەنگەن ازيا قۇرۇ ئبىزدىڭ ورتاق تىلەگىمىز؛

ـــ اشىق، سىيسىمدى ازيا قۇرۇ ئبىزدىڭ ورتاق تالپىنىسىمىز؛

ـــ سەلبەسپە جاڭالىق اشاتىن ازيا قۇرۇ ئبىزدىڭ ورتاق قاجەتىمىز.

ئبىر جىلدىڭ الدى، جۇڭگونىڭ چىڭداۋى. شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمنا مۇشە ەلدەر مەملەكەت باسشىلارى القالار كەڭەسىنىڭ 18 - رەتكى ماجلىسىندە، ئتوراعا شي جينپىڭ داموۋ كوزقاراسىن، حاۋىپسىزدىك كوزقاراسىن، سەلبەستىك كوزقاراسىن، ورىكەنيەت كوزقاراسىن، جاھاندىق جونگە سالۇ كوزقاراسىن جۇيەلى تۇردە بايىمداپ، "شاڭحاي رۋحى" نا جاقا داۋىرلىك ئمان قوستى. ئبىر جىلدان بەرى، مۇشە ەلدەر "شاڭحاي رۋحى" ن جەتەكشى ەتىپ، ئار سالاداعى سەلبەستىكتەردىڭ ۇزدىكسىز تەرەڭدەپ، ناقتىلانا ئتۇسۋىن جەبەپ، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ جاقا باستامادا تىڭ داموۋدى جۇزەگە اسىرۋىن بلگەرىلەتتى.

5 جىلدىڭ الدى، جۇڭگونىڭ شاڭحايى. ازيا ئوزارا ىقپالداستىق جانە سەنىم شارالارى ئماجلىسىنىڭ 4 - رەتكى باسشىلار ماجلىسىندە، ئتوراعا شي جينپىڭ ورتاق، كەشەندى، سەلبەسكەن، بايىندى جاقا حاۋىپسىزدىك كوزقاراسىن امالياتتا ايگىلەۋدى، ازيانىڭ ەرەكشەلىگى مەن ئار ەلدىڭ ورتاق مۇددەسىنە ۇيلەسەتىن حاۋىپسىزدىك جانە داموۋ جولىن قاراستىرۇدى العا قويدى، بۇعان ئار جاق بەلسەنە ئۇن قوستى. وسى جولعى دۇشانبە باسشىلار ماجلىسىندە، ورتاق، كەشەندى، سەلبەسكەن، بايىندى جاقا حاۋىپسىزدىك كوزقاراسى باسشىلار ئماجلىسىنىڭ جارناماسىنا جازىلدى.

چىڭداۋدان بىشكەككە، شاڭحايدان دۇشانبەگە دەيىن، ئتوراعا شي جينپىڭ العا قويعان جۇڭگونىڭ دارىپتەمەلەرى باستان - ياق جەتەكشىلىك ەتۋ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، جۇڭگونىڭ شىنايى، ادالدىقپەن انتاڭۇ ستيلى ئار جاققا ۇلگى بولدى.

ەكى مارتە باسشىلار ئماجلىسى كەزىندە، ئتوراعا شي جينپىڭ قازاقستانىنىڭ زۇڭتۇڭى توقايەۋ، يراننىڭ زۇڭتۇڭى رۋحاني، ۇندىستانىنىڭ زۇڭلىي مودي، پاكىستانىنىڭ زۇڭلىي يمران حان، اۋعانستانىنىڭ زۇڭتۇڭى عاني، بەلورۇسسيانىڭ زۇڭتۇڭى لۇكاشەنكو، كاتاردىڭ ئامىرى تامىم، تۇركيانىڭ زۇڭتۇڭى ەردوعان قاتارلى باسشىلارمەن كەزدەسىپ، ەكى جاقتى سەلبەستىكتى، وڭىرلىك جانە حالقارالىق قولامتالى تۇيىندەردى تىلگە الىپ، كوپ جاقتىلىقتى قورعاۋدىڭ، اشىق دۇنيە ئجۇزى ەكونوميكاسىن قۇرۇدىڭ باتىل ۇنىن بىرگە تاراتتى.

اۋعانستانىنىڭ زۇڭتۇڭى عاني بىلاي دەدى: جۇڭگو ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۇدى، ەكونوميكانىڭ جاھاندانۇ ئۇردىسىن قولداۋدى العا قويدى، بۇل ـــ 21 - عاسىردا جاڭاشا حالقارالىق قارىم - قاتىناستى قۇرۇدى بلگەرىلەتۇدىڭ ۇلگىسى. اۋعانستان جاق جۇڭگو جاقتىڭ اۋعانستانىنىڭ بەيىتشىلىك تاتۇلىق ۇردىسىندە، ئوڭىردىڭ بەيىتشىلگى مەن ورنىقتىلعندا ساۋلەلەندىرگەن بەلسەندى رولىنا العىس ايتادى.

كاتاردىڭ ئامىرى تامىم كاتار جاقتىڭ جۇڭگونىڭ حالقارادا مەملەكەتتەر اراسىنداعى الاۋزدىقتاردى تىلدەسۋ ارقىلى شەشۋدى دارىپتەگەن ادىلەتتى تۇرعىسىن جوعارى باعالايتىندىعىن، جۇڭگو جاقپەن كوپ جاقتى ىستەردەگى سايكەسۇدى نىعايتۇدى قالايتىندىعىن ئبىلدىردى.

...

تاجىك ۇلتىنىڭ ۇلى اقىنى رۋداكي: "اقىلدى اق نيەت پەن بەيىتشىلىك جولىن قۇار، اقىماق ۇرىس - كەرىس پەن سوعىسقا قۇمار" دەپ جازعان بولاتىن.

حالقارالىق جاعداي اۋمالى - توكپەلى، ئبراق بەيىتشىلىك، داموۋ، سەلبەستىك، بىرگە يگىلىككەنۇ سىندى ئداۋىر اعىنعا كەرى قايتارۇعا كەلمەيدى. ئتوراعا شي جينپىڭنىڭ بەيىتشىلىكتى دارىپتەگەن، سەلبەستىكتى جەبەگەن وسى جولعى ونەگەلى ساپارىنىڭ حالقارالىق قارىم - قاتىناس تاريحىندا قانىق بويىاۋمەن جازىلاتىندىعىندا داۋ جوق.

دۇنيە ئجۇزى تۇبىندە نتىماقتاسىپ سەلبەسۇدەن كۇش - قۇات الۇ وينا كەلەدى!

(شىنحۇا اگەنتسىگىنىڭ 6 - ايدىڭ 17 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)